

De andre Ændringer i det foreliggende Forslag i Forhold til det i Fjor forelagte ere af mindre væsentlig, nærmest redaktionel Betydning, og jeg skal ikke dvæle derved, men kun henvise til selve Lovforslaget og de Bemærkninger, der ledsage det, idet jeg hermed anbefaler det til det høje Tings velvillige Behandling og til videre Fremme.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Valg af Byraadsformænd.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 1821—28.)

Sagen sattes til Forhandling.

Johannes Jensen: Det Spørgsmaal, som omhandles i det foreliggende Forslag, har jo tidligere flere Gange været til Behandling her i Tinget, første Gang i Samlingen 1883 og sidste Gang i Fjor, men det er nu første Gang, Forslaget forelægges som Regeringsforslag.

Ser man paa, hvorledes den nuværende Ordning har virket, falder det naturligt at skelne mellem to Perioder. I den første af disse Perioder havde Borgmestrene en langt mere dominerende Indflydelse, særlig i Smaabyerne, end de have haft i den sidste Periode. Det hænger sammen med, at efterhaanden som der er vokset en større Interesse op for de kommunale Anliggender og i øvrigt for alle offentlige Anliggender, er der i Byerne fremstaaet dygtige Mænd, som jævnsides med Borgmestrene have taget virksom Del i Ledelsen af Kommunens Sager. Men disse Mænd have — det ligger i Sagens Natur — været holdte noget tilbage af det Forhold, at de aldrig kunde naa op i Kommunens højeste Stilling som Formand for Byraadet. Bortset fra det forøgede Arbejde, som Formandshvervet har forvoldt Retsbetjentene, maa man vistnok sige, at for disse har Sammenblandingen af de egentlige Embedsforretninger og de kommunale Anliggender paa en Maade været til Fordel, idet den har givet dem langt lettere Adgang, end de ellers vilde have haft, til at lære Forhold og Personer at kende i den By, hvori de skulle virke, og dette har gjort deres Stilling mere betydningsfuld. Betegnende i denne Henseende er det, at i en Tid, der ikke ligger langt tilbage, var det ret almindeligt, at

man valgte Borgmestrene, hvor Købstædernes Interesser skulde repræsenteres, f. Eks. i Købstadforeningen og for den Sags Skyld ogsaa her i Rigsdagen, hvor der i det andet Ting en Overgang var en hel Borgmestergruppe.

Men naar man nu spørger, om den Førsterangsstilling, Borgmestrene saaledes kom til at indtage, og om den Fordel, det maaske kan siges at have været, at der i ethvert Byraad har siddet et fast Medlem, der til enhver Tid vidste, hvad der var gaaet forud, og paa en Maade kunde være Forbindelsen mellem det gamle og det nye, ikke er vunden paa Bekostning af noget, som ogsaa bør komme i Betragtning, tror jeg, dette Spørgsmaal maa besvares bekræftende. Jeg tænker her ikke blot paa, at baade Embedsforretningerne og de kommunale Forretninger ere voksede saaledes i Aarenes Løb, at de tilsammen udgøre et Hele, der vanskeligt paa forsvarlig Vis kan røgtes af en enkelt Mand, men jeg tænker ogsaa paa, om ikke den Omstændighed, at de kommunale Tillidsmænd paa en Maade ere blevne trængte noget i Baggrunden, har været til Skade for det kommunale Liv i Byerne. Dette Spørgsmaal tror jeg maa besvares bekræftende, thi det er klart, at det at gaa igennem den Skole, som Formandsstillingen maa siges at være, dette dybere Indblik i alle de kommunale Funktioner, det rette Overblik over hele den kommunale Forvaltning, som bedst erhverves af den, der som Formand holder alle Traadene i sin Haand, giver langt mere Lyst til Arbejdet end det Indblik i de kommunale Forhold, som de almindelige Byraadsmedlemmer faa, naar de da ikke besidde ganske særlige Betingelser for at tage Del i det kommunale Liv. Der er en Forskel her, og jeg tror, den ikke blot har kommunal Betydning, men at Virkningerne deraf kunne spores ogsaa ud over det kommunale Omraade. Derfor er Spørgsmaalet om at give Byraadene Ret til selv at vælge deres Formænd ikke blot et Principspørgsmaal, ikke blot et Spørgsmaal om at overføre de Principper, der nu ere gældende i København og paa Frederiksberg og i Landkommunerne, til Købstæderne, men ogsaa et Spørgsmaal, der har reel Betydning.

Med Hensyn til Købstædernes Stilling til denne Sag vilde jeg gerne have Lov til at minde om, at da det første Forslag i den Retning var fremme her paa Rigsdagen i Samlingen 1882—83, blev der holdt et Købstadmøde, hvor Spørgsmaalet drøf-